В. С. Гальцов, канд. юрид. наук
e-mail: galtsov@mail.ru
БГЭУ (г. Минск)

Правовые аспекты риска в антикоррупционном поведении должностных лиц субъектов хозяйствования

В соответствии со статьей 39 «Деяние, связанное с риском» Уголовного кодекса Республики Беларусь, не является преступлением деяние (действие или бездействие), причинившее вред правоохраняемым интересам, если это деяние было совершено в условиях обоснованного риска для достижения общественно полезной цели. Однако в отечественном законодательстве не раскрывается содержание понятия «экономический (деловой) риск» в сфере антикоррупционной политики нашего государства, что не может не вызывать затруднения в правоприменительной практике. Например, анализ нормативных правовых актов, позволил нам выделить некоторые из них, где упоминается «риск» в экономической сфере. Так, в п. 5.1 Директивы Президента Республики Беларусь от 31 декабря 2010 г. № 4 «О развитии предпринимательской инициативы и стимулирования деловой активности в Республике Беларусь», закрепляется обеспечение защиты права руководителей субъектов предпринимательской деятельности на деловой риск в части второй со значком один статьи 39 Уголовного кодекса Республики Беларусь указывается, что экономический (деловой) риск может признаваться обоснованным, если поставленная цель могла быть достигнута и не рискованными деяниями (решениями), но с меньшим экономическим результатом.

Опираясь на содержание понятия «предпринимательская деятельность», указанного в ст. 1 Гражданского кодекса Республики Беларусь, можно сделать вывод о том, что предпринимательская деятельность предполагает ведение хозяйственной деятельности в условиях риска. При этом, следует констатировать, что экономический (деловой) риск напрямую связан с работой должностных лиц по управлению субъектами хозяйствования так как от реализации управленческих решений зависят итоги экономической активности. Соответственно провалы в реализации управленческих решений должностных лиц могут с неизбежностью вызывать вопросы вероятного проявления коррупции.

По нашему мнению, антикоррупционное поведение должностных лиц субъектов хозяйствования имеет два аспекта, это — законность и допустимость.

Под законностью деятельности должностных лиц в вопросах освобождения от ответственности, связанное с риском при ведении предпринимательской деятельности, нами понимаются действия должностного лица, не нарушающие требования статьи 25 Закона Республики Беларусь от 15 июля 2015 г. № 305-З «О борьбе с коррупцией».

Под допустимостью антикоррупционного поведения должностных лиц в условиях экономического (делового) риска и последующей возможности применения норм статьи 39 Уголовного кодекса Республики Беларусь нами понимается: определенность и вероятность принимаемого управленческого решения, когда последствия таких решений могут быть оценены достоверно или с определенной степенью достоверности; выполнение всех требований законодательства, регулирующих предпринимательскую деятельность; принятие мер по максимальному снижению влияния факторов риска (например, уровень принятия гражданско-правовых мер по обеспечению сделки); наличие форс-мажорных обстоятельств; введение санкций, ограничений и т. п.; оперативность реагирования на негативные факторы, влияющие на итоги предпринимательских сделок, операций и т. п.; обоснованность невыполнения контрагентом договорных обязательств или совершение им противоправных деяний в отношении субъекта хозяйствования.

К. Я. Гярлоўская, ст. выкладчык
e-mail: Katrinidea@mail.ru
УА "ПІКП" (г. Мінск)

Да пытання аб прызнанні грамадзяніна без вестак адсутным і абвяшчэнні яго памерлым

Інстытуты прызнання грамадзяніна без вестак адсутным і абвяшчэння памерлым маюць істотнае юрыдычнае значэнне практычна для кожнай дзяржавы, у заканадаўстве якой яны замацаваны. Нягледзячы на паўсюднае развіццё інфармацыйных тэхналогій, праблема знікнення людзей не губляе сваёй актуальнасці ў сучасным свеце. Так, паводле дадзеных Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, штогод у органы ўнутраных спраў паступае каля 8–9 тыс. паведамленняў пра знікненне людзей [1].

Азначаная праблема выклікана мноствам фактараў: крымінагенныя абставіны, стыхійныя бедствы прыроднага характару, няшчасныя выпадкі, міграцыйныя працэсы, узмацніўшыеся апошнім часам, і інш. Таксама неабходна ўказаць асоб, што пакутуюць ад псіхічных захворванняў, якія страцілі сувязь са сваякамі, непаўналетніх, што збягаюць з небяспечных сем'яў і школ-інтэрнатаў.

Асаблівую актуальнасць пытанні прызнання грамадзяніна без вестак адсутным і абвяшчэння яго памерлым набываюць у сувязі з ваеннымі дзеяннямі. Як вырашыць на практыцы праблему абвяшчэння памерлым вайскоўца ці іншага грамадзяніна пасля афіцыйнай аб'явы ў належнай крыніцы пра сканчэнне ваенных дзеянняў, хоць фактычна ваенныя дзеянні канчаткова не спыніліся ці, калі ні пра пачатак, ні пра спыненне ваенных дзеянняў не аб'яўлялася? Што лічыць спыненнем ваенных дзеянняў: перамір'е, абвяшчэнне аб капітуляцыі, падпісанне мірнай дамовы? Правамернае вырашэнне гэтых пытанняў мае вялікае тэарэтычнае, практычнае і сацыяльнае значэнне.

Знікненне чалавека ставіць у дастаткова сур'ёзнае становішча чальцоў яго сям'і, крэдытораў, бакоў у грамадзянска-прававых і гаспадарчых дамовах, сузаснавальнікаў камерцыйных і некамерцыйных арганізацый. У зніклага можа знаходзіцца на праве ўласнасці ці іншым рэчавым праве маёмасць, што патрабуе кіравання, карпаратыўныя правы, рэалізацыя якіх аказвае істотны ўплыў на прававое становішча разнастайных зацікаўленых асобаў.

Рэагаваннем на знікненне чалавека з'яўляецца у першую чаргу яго пошук, вышук, таму і прававая навука ў большай ступені заснавана на даследаванні адміністрацыйна-прававых, крыміналістычных і працэсуальных аспектаў існуючай праблемы. У грамадзянска-прававой навуцы адносіны, якія складваюцца ў вобласці прызнання грамадзяніна без вестак адсутным і абвяшчэння яго памерлым рэдка выступалі аб'ектам адмысловага даследавання.

Спецыфіка аналізуемых інстытутаў абумоўлівае асаблівасці розных грамадзянскіх праваадносін (давернае кіраванне маёмасцю грамадзяніна, прызнанага без вестак адсутным, пераход правоў і абавязкаў грамадзяніна, абвешчанага памерлым, у дачыненні спадчыны і інш.). Разам з тым для рашэння пэўных маёмасных і асабістых немаёмасных пытанняў асоб, што знаходзіліся са зніклым у адносінах дамоўнага і іншага прыватна-прававога характару, адсутнічае належная прававая аснова.

Цяперашнім часам прававое становішча фізічнай асобы, пра месца знаходжання якой няма інфармацыі, вызначаецца ўсяго пяццю артыкуламі (38–42) Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь [2], рэалізацыя якіх не дазваляе вырашыць мноства галоўных пытанняў, у тым ліку звязаных з наступствамі яўкі асобы, прызнананай без вестак адсутнай. Неабходна таксама адзначыць, што адсутнічае і аднастайная практыка прымянення названых нормаў.

Такім чынам, пытанні прававога рэгулявання прызнання грамадзяніна без вестак адсутным, абвяшчэння яго памерлым патрабуюць сур'ёзнай увагі і вывучэння, а таксама распрацоўкі і прыняцця эфектыўных прававых нормаў у доследнай галіне грамадскіх адносін.

Літаратура:

1. Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: http://www.mvd.gov.by. — Дата доступу: 05.03.2023.

2. Грамадзянскі кодэкс Рэспублікі Беларусь [Электронны рэсурс]: 7 снежня 1998 г., № 218-З: прыняты Палатай прадстаўнікоў 28 кастрычніка 1998 г.: ухвал. Саветам Рэсп. 19 лістапада 1998 г.: у рэд. Закона Рэсп. Беларусь ад 03.01.2023 г. // ЭТАЛОН. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь / Нац. цэнтр прававой інфарм. Рэсп. Беларусь. — Мінск, 2023.

А. В. Горелько, ст. преподаватель
e-mail: alexis_carrie@mail.ru
Институт бизнеса БГУ (г. Минск)

Стратегическое планирование государственной аграрной политики по вопросам развития селекции в контексте обеспечения продовольственной безопасности: проблемы и перспективы правового регулирования

В Республике Беларусь в настоящее время особое внимание уделяется решению правовых проблем перехода на инновационный путь развития важнейших отраслей экономики, среди которых особое место занимает агропромышленный комплекс (АПК), основную часть которого составляет сельское хозяйство.